

Υπόθεση C-496/22

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

22 Ιουλίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

Curtea de Apel București (Ρουμανία)

Ημερομηνία της απόφασεως του αιτούντος δικαστηρίου:

22 Ιουνίου 2022

Εκκαλών:

EI

Εφεσίβλητη:

SC Brink's Cash Solutions SRL

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Έφεση ασκηθείσα από τον EI με αίτημα τη μεταρρύθμιση της απόφασης του Tribunalul București, Secția conflicte de muncă și asigurări sociale (πρωτοδικείου Βουκουρεστίου, τμήμα εργατικών και κοινωνικοασφαλιστικών διαφορών, Ρουμανία) και την αναγνώριση του παράνομου και αβάσιμου χαρακτήρα της διάταξης στην οποία στηρίχθηκε η εφεσίβλητη για να καταγγείλει την ατομική σύμβαση εργασίας του EI, στο πλαίσιο ομαδικής απόλυσης.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως

Βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο β', και το άρθρο 6 της οδηγίας 98/59.

Προδικαστικά ερωτήματα

1) Αντιτίθεται το άρθρο 1, [παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β΄,] και το άρθρο 6 της οδηγίας 98/59/EK, για προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν τις ομαδικές απολύσεις, σε συνδυασμό με τις αιτιολογικές της σκέψεις 2 και 6, σε εθνική νομοθεσία η οποία επιτρέπει σε εργοδότη να μην διαβουλευθεί με τους εργαζομένους τους οποίους αφορά διαδικασία ομαδικής απόλυσης, εφόσον αυτοί δεν έχουν ορίσει εκπροσώπους ούτε υποχρεούνται εκ του νόμου να ορίσουν εκπροσώπους;

2) Έχουν το άρθρο 1, [παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β΄,] και το άρθρο 6 της οδηγίας 98/59/EK, για προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν τις ομαδικές απολύσεις, σε συνδυασμό με τις αιτιολογικές της σκέψεις 2 και 6, την έννοια ότι, στην προεκτεθείσα περίπτωση, ο εργοδότης υποχρεούται να ενημερώσει και να διαβουλευθεί με όλους τους εργαζόμενους τους οποίους αφορά η διαδικασία ομαδικής απόλυσης;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Οδηγία 98/59/EK για προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν τις ομαδικές απολύσεις (ΕΕ 1998, L 225, σ. 16), αιτιολογικές σκέψεις 2, 6 και 12, άρθρο 1, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β΄, άρθρο 2, παράγραφος 3, και άρθρο 6.

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii (νόμος 53/2003 περί εργατικού κώδικα), και ιδίως άρθρο 69, το οποίο προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι ο εργοδότης που προτίθεται να προβεί σε ομαδικές απολύσεις υποχρεούται να προβεί σε διαβουλεύσεις με τη συνδικαλιστική οργάνωση ή, ανάλογα με την περίπτωση, με τους εκπροσώπους των εργαζομένων· άρθρο 71, κατά το οποίο η συνδικαλιστική οργάνωση ή, ανάλογα με την περίπτωση, οι εκπρόσωποι των εργαζομένων μπορούν να προτείνουν στον εργοδότη μέτρα για την αποφυγή των απολύσεων ή για τη μείωση του αριθμού των εργαζομένων που πρόκειται να απολυθούν· άρθρο 221, κατά το οποίο, στην περίπτωση εργοδότη με περισσότερους από 20 εργαζομένους στον οποίο δεν έχει συσταθεί αντιπροσωπευτική συνδικαλιστική οργάνωση κατά τον νόμο, τα συμφέροντα των εργαζομένων μπορούν να προάγονται και να προστατεύονται από τους εκπροσώπους τους, οι οποίοι εκλέγονται και στους οποίους ανατίθενται τα συγκεκριμένα καθήκοντα.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Η SC Brink's Cash Solutions SRL είναι εταιρία του ομίλου Brink's Global Services, ηγέτη της αγοράς διαχείρισης μετρητών και παροχής υπηρεσιών

χρηματοποστολών και συναφών υπηρεσιών –με ειδίκευση στην παροχή υπηρεσιών μεταφοράς και χειρισμού μετρητών, ανεφοδιασμού και συντήρησης αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών–, απασχολεί δε περίπου 2 700 εργαζομένους σε εθνικό επίπεδο.

- 2 Στις 14 Αυγούστου 2014 συνήφθη ατομική σύμβαση εργασίας μεταξύ του εκκαλούντος, ως εργαζομένου, και της εφεσίβλητης, ως εργοδότη.
- 3 Στο πλαίσιο της πανδημίας COVID-19 και της κατάστασης έκτακτης ανάγκης που κηρύχθηκε στη Ρουμανία από τις 16 Μαρτίου 2020 έως τις 15 Μαΐου 2020, η δραστηριότητα της εταιρίας μειώθηκε σημαντικά, σε εθνικό επίπεδο, γεγονός το οποίο είχε επιπτώσεις στα κέρδη της. Υπό τις ιδιαίτερες αυτές συνθήκες, προκειμένου να παραμείνει ανταγωνιστική στη σχετική αγορά, η εταιρία έλαβε μέτρα προσαρμογής της διάρθρωσης του προσωπικού και ξεκίνησε, στις 12 Μαΐου 2020, διαδικασία ομαδικής απόλυσης· η εταιρία κατήγγησε 128 θέσεις σε εθνικό επίπεδο, με κριτήριο το αποτέλεσμα των περιοδικών επαγγελματικών αξιολογήσεων.
- 4 Κατά την έναρξη της διαδικασίας ομαδικής απόλυσης, η εντολή των εκπροσώπων των εργαζομένων της εταιρίας είχε λήξει (στις 23 Απριλίου 2020) και δεν είχε ανανεωθεί.
- 5 Ο εργοδότης κοινοποίησε την πρόθεση να προβεί σε ομαδική απόλυση μόνο στις σημαντικές οντότητες του τομέα, χωρίς να διαβιβάσει και στους εργαζομένους την εν λόγω κοινοποίηση, η οποία έπρεπε να απευθυνθεί είτε στους προηγουμένως ορισθέντες εκπροσώπους των οποίων η θητεία είχε λήξει είτε ατομικά σε κάθε εργαζόμενο τον οποίο αφορούσε το μέτρο απόλυσης. Ελλείψει ορισμού νέων εκπροσώπων των εργαζομένων, η εταιρία παρέλειψε το στάδιο της ενημέρωσης και της διαβούλευσης, επικαλούμενη την αντικειμενική αδυναμία πραγματοποίησής της και την απουσία κάθε υπαιτιότητας. Η διαδικασία ομαδικής απόλυσης πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της κατάστασης έκτακτης ανάγκης, όταν η άσκηση πλειόνων ατομικών δικαιωμάτων είχε περιοριστεί, περίσταση η οποία δεν καθιστούσε πιθανό να μπορέσουν οι εργαζόμενοι να διεξαγάγουν με επιτυχία διαδικασία ορισμού εκπροσώπων σε εθνικό επίπεδο.
- 6 Στο πλαίσιο της διαδικασίας ομαδικής απόλυσης, εκδόθηκε, στις 2 Ιουλίου 2020, η επιστολή απόλυσης του ΕΙ, την οποία αυτός προσέβαλε ενώπιον του Tribunalul București, Secția conflicte de muncă și asigurări sociale (πρωτοδικείου Βουκουρεστίου, τμήμα εργατικών και κοινωνικοασφαλιστικών διαφορών).
- 7 Ο ΕΙ υποστήριξε ότι ο εργοδότης υπείχε αυστηρή υποχρέωση, η οποία διέπεται από το άρθρο 69 του εργατικού κώδικα, να διεξαγάγει το προμνησθέν στάδιο ενημέρωσης των εργαζομένων και διαβούλευσης με αυτούς, ακόμη και αν δεν ήταν μέλη συνδικαλιστικής οργάνωσης ή δεν είχαν ορίσει εκπροσώπους για την προστασία των συμφερόντων τους. Ο ΕΙ επισήμανε ότι ο εργοδότης ήταν υπεύθυνος να ανακοινώσει στους εργαζομένους την αναγκαιότητα ορισμού νέων εκπροσώπων ακριβώς για τη διεξαγωγή του ως άνω σταδίου και τόνισε ότι

προσβλήθηκαν κατάφωρα τα δικαιώματα των εργαζομένων, οι οποίοι δεν μπόρεσαν να προτείνουν μεθόδους και τρόπους για την αποφυγή της ομαδικής απόλυσης ή τη μείωση του αριθμού των εργαζομένων που επρόκειτο να απολυθούν.

- 8 Η εταιρία αντέκρουσε την αγωγή υποστηρίζοντας ότι η εντολή των εκπροσώπων των εργαζομένων είχε λήξει πριν από την έναρξη της διαδικασίας ομαδικής απόλυσης και ότι η εν λόγω εντολή δεν ανανεώθηκε ελλείψει συντονισμού των εργαζομένων. Συγκεκριμένα, η ενημέρωση των εργαζομένων και η διαβούλευση με αυτούς δεν στάθηκαν δυνατές και, δεδομένου ότι ο νόμος προβλέπει υποχρέωση διεξαγωγής της διαδικασίας με τη συνδικαλιστική οργάνωση ή με τους εκπροσώπους των εργαζομένων, όχι όμως με τους μεμονωμένους εργαζομένους, η εταιρία θεώρησε ότι απαλλασσόταν από την εν λόγω υποχρέωση και συνέχισε τη διαδικασία ομαδικής απόλυσης.
- 9 Πλείονες εργαζόμενοι που απολύθηκαν στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας ομαδικής απόλυσης άσκησαν αγωγές προσβάλλοντας τη νομιμότητα της διαδικασίας απόλυσης και έως σήμερα έχουν εκδοθεί πλείονες αμετάκλητες αποφάσεις. Τα δικαστήρια έκριναν ότι οι αποφάσεις απόλυσης λήφθηκαν νομίμως και ότι, κατά τη διαδικασία ομαδικής απόλυσης, τηρήθηκαν τα προβλεπόμενα από τον νόμο στάδια, μολονότι δεν διεξήχθη το στάδιο της ενημέρωσης των εργαζομένων και της διαβούλευσης με αυτούς.
- 10 Η λύση αυτή έγινε δεκτή επίσης από το Tribunalul București (πρωτοδικείο Βουκουρεστίου), το οποίο απέρριψε την αγωγή του ΕΙ. Κατά της εν λόγω απορριπτικής απόφασης, ο ΕΙ άσκησε έφεση ενώπιον του Curtea de Apel București (εφετείου Βουκουρεστίου, Ρουμανία), το οποίο αποφάσισε αυτεπαγγέλτως να υποβάλει αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αποφάσεως περί παραπομπής

- 11 Λαμβανομένων υπόψη των αιτιολογικών σκέψεων 2, 6 και 12 και του άρθρου 2, παράγραφος 3, της οδηγίας 98/59, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι ένας από τους σκοπούς της εν λόγω οδηγίας είναι η διασφάλιση της συμμετοχής των εργαζομένων στη διαδικασία ομαδικής απόλυσης και ότι, προς επίτευξή του, η οδηγία επιβάλλει στον εργοδότη την υποχρέωση να ενημερώνει προηγουμένως τους εργαζομένους και να διαβουλεύεται με αυτούς –μέσω των εκπροσώπων τους– σε αρχικό στάδιο της διαδικασίας ομαδικής απόλυσης.
- 12 Η ενημέρωση πρέπει να αφορά τις βασικές πτυχές των προβλεπόμενων από τον εργοδότη μέτρων αναδιάρθρωσης τα οποία έχουν συνέπειες για τους εργαζομένους, παρέχοντας σε αυτούς τη δυνατότητα να αντιδράσουν με σκοπό τη μείωση ή την αντιμετώπιση του αρνητικού αντικτύπου των απολύσεων και την αποκατάσταση κατ' αυτόν τον τρόπο της ισορροπίας δυνάμεων στη σχέση εργοδότη και εργαζομένων.

- 13 Το γεγονός ότι, στο πλαίσιο του καθορισμού των αποδεκτών της ως άνω υποχρέωσης, η οδηγία μνημονεύει τους εκπροσώπους των εργαζομένων, αλλά όχι κάθε εργαζόμενο ή όλους τους εργαζομένους, παραπέμποντας στη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους, δεν μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι, ελλείψει υποχρεωτικού εθνικού μηχανισμού ορισμού των εν λόγω εκπροσώπων, η υποχρέωση ενημέρωσης και διαβούλευσης καθίσταται κενή περιεχομένου.
- 14 Από την ερμηνεία των προμνησθεισών διατάξεων της οδηγίας και του άρθρου της 6, το οποίο μνημονεύει δικαίωμα των εργαζομένων εναλλακτικώς προς εκείνο των εκπροσώπων τους, το Curtea de Apel București (εφετείο Βουκουρεστίου) συνάγει ότι το στάδιο της ενημέρωσης των εργαζομένων και της διαβούλευσης με αυτούς (ελλείπει εκπροσώπων τους) είναι υποχρεωτικό στη διαδικασία ομαδικής απόλυσης, τούτο δε ακόμη και αν δεν επιφέρει καμία συγκεκριμένη τροποποίηση στο προβλεπόμενο από τον εργοδότη σχέδιο αναδιάρθρωσης.
- 15 Άλλα εθνικά εφετεία έκαναν δεκτή την αντίθετη λύση, δίνοντας έμφαση στη γραμματική ερμηνεία της οδηγίας, κατά την οποία αποδέκτες της υποχρέωσης ενημέρωσης και διαβούλευσης είναι οι «εκπρόσωποι των εργαζομένων», και εκτιμώντας ότι, ελλείψει αυτών, ο εργοδότης απαλλάσσεται από την υποχρέωση διεξαγωγής του σταδίου ενημέρωσης και διαβούλευσης. Η διαφορετική αυτή ερμηνεία συνεπάγεται αντικρουόμενες δικαστικές λύσεις όσον αφορά τη νομιμότητα διαδικασίας ομαδικής απόλυσης, το δε αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ότι, για την ορθή εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, είναι αναγκαία η απάντηση του Δικαστηρίου στα υποβαλλόμενα προδικαστικά ερωτήματα.
- 16 Ως εκ τούτου, το Curtea de Apel București (εφετείο Βουκουρεστίου) εκτιμά ότι ο εθνικός νομοθέτης δεν μετέφερε προσηκόντως τις διατάξεις της οδηγίας 98/59 στο εθνικό δίκαιο προκειμένου να διασφαλίζεται η πρακτική αποτελεσματικότητα των κανόνων της, καθόσον δεν κατέστησε υποχρεωτική τη θέσπιση μηχανισμού ορισμού των εκπροσώπων των εργαζομένων.
- 17 Οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης τις οποίες αφορούν τα ερωτήματα που υποβάλλονται στο Δικαστήριο με την παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δεν έχουν ερμηνευθεί ακόμη υπό την έννοια που ζητεί το Curtea de Apel București (εφετείο Βουκουρεστίου), το οποίο παραπέμπει με την αίτησή του στην απόφαση της 16ης Ιουλίου 2009, Mono Car Styling (C-12/08), και στην απόφαση της 8ης Ιουνίου 1994, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου (C-382/92).
- 18 Με την πρώτη από τις ως άνω αποφάσεις, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το δικαίωμα ενημέρωσης και διαβούλευσης που προβλέπει η οδηγία 98/59, και ειδικότερα το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής, έχει καθιερωθεί υπέρ των εργαζομένων συλλογικά και έχει επομένως συλλογικό χαρακτήρα. Το Δικαστήριο έχει αναλύσει το επίπεδο προστασίας του εν λόγω δικαιώματος μόνον υπό το πρίσμα του άρθρου 6. Εν προκειμένω, όμως, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι πρέπει να εξακριβωθεί αν ο εργοδότης υπέχει υποχρέωση ενημέρωσης και διαβούλευσης όταν οι εργαζόμενοι δεν μπορούν να θεωρηθούν, από νομικής απόψεως, συλλογική οντότητα στην εσωτερική έννομη τάξη.

- 19 Όσον αφορά τη δεύτερη μνημονευόμενη απόφαση του Δικαστηρίου, το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει στις σκέψεις της 18 και 24, στις οποίες το Δικαστήριο εξέτασε διάταξη της οδηγίας 77/187/ΕΟΚ η οποία όριζε τους «εκπροσώπους των εργαζομένων» κατά τρόπο ταυτόσημο με εκείνο της οδηγίας 98/59.
- 20 Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η προμνησθείσα νομολογία δεν του παρέχει τη δυνατότητα να θεωρήσει ότι η οδηγία συνιστά *acte éclairé* και ότι η ορθή ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης στην υπό κρίση υπόθεση δεν παρίσταται τόσο προφανής ώστε να μην αφήνει περιθώριο για καμία εύλογη αμφιβολία.
- 21 Σε εργατικές διαφορές, οι αποφάσεις του αιτούντος δικαστηρίου δεν υπόκεινται σε κανένα ένδικο μέσο στο εσωτερικό δίκαιο και, επομένως, το αιτούν δικαστήριο υποχρεούται, δυνάμει του άρθρου 267, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, να υποβάλει τα προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο.